

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati: do 30 petič 4 2 D, do 100 vrt 42 D 50 p, večji inserati petič vrtja 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D

Upravišтво: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Quo vadis, Jugoslavia?

Radić prireja shode doma in v Dalmaciji. Blizu Zagreba nastopa on sam in hruli Beograd, v Dalmaciji pa pošilja svoje ljudi s posebno nalogo: pobegniti k vojski. Mnogo je trpela v vojnem času, velika je bila njena muka v dobi italijanske okupacije, ko je bila osvobodjena, se je pokazala zlasti neugodna zveza z notranjostjo, izvirajoča še izpred vojne, tako da se je potem vsled vedno poostrojučega se položaja v državi, ki prinaša le gorje ljudstvu, razvilo zelo napeto razpoloženje. Radić že s prvega početka po eni strani pridno neti nesoglasja, po drugi pa se kaže ljudstvu vneta pospeševatelja sporazuma med vsemi deželami. V sedanjem političnem vrvežu med nami, kateremu ni kmalu para, se mu je z lahkoto posrečilo, pritegniti k svojemu napovedovanju dobe miru in sprave razburjeno dalmatinsko ljudstvo. Radić je zelo zadovoljen z dalmatinsko razdraženostjo in jo skuša še povečati s shodi HRSS.

V Solinu se je vršil take vrste shod dne 3. t. m. Pred Hrvatskim kolom v Splitu so se zbirale množice, ki so potem v povorki odkorakale v Solin. Konjeniki, velike hrvatske trobojnice, vaše godbe, klci: Živela HRSS! Živel Radić! Živela Hrvatska! Živela republika! Pred Solinom se je povorki pridružila skupina komunistov, tudi med njimi konjeniki. Klci: Živela zvezda delavcev in seljakov! Polno rdečih znakov. V Solinu se je nabralo okoli 10 tisoč ljudi.

Prvi je govoril dr. Sokol: »Hvaljen Bog! Živela republika! Pozdravljaj imenoma hrvatska in človečanstva. Burno pozdravljen govori poslanec Pavle Radić:

Mi smo borci za človeške pravice, za živo domovino. Seljaštvo prihaja na pozorico sveta, narod je suveren na svoji zemlji, kakor Bog na nebu. Mi iščemo sporazum med vsemi, mi nismo militaristi, mi smo pacifisti. Nepošteno je od Srbov, ko nam očita, da so nas oni osvobodili. Mi Hrvatje smo v notranjosti z zelenimi kadri raztolkali avstro-ogrsko monarhijo. Srb je prišel v našo hišo oboževan do zob in v naši hiši vporabil orožje proti naši svobodi. Lepo jugoslovansko idejo so vodili hrvatski veliki, ali »bratje nebratje« so hoteli nas razpeti na križ jugoslovenstva kakor Židje Kristusa... V Moskvi je Radić našel toplo slovanško srce (Živela Rusija!), polno zanosa s človečanskimi ideali pravičnosti. Srbi so nas pozvali v Beograd, došli smo, pa nočemo Beograda tako po ceni zapustiti. Mi hočemo federativno ureditev države, mi učimo Srbe jugoslovenstva, mi hočemo svojo narodno svobodo in nočemo milodarov iz Beograda. Za nami stoje ruski narod s svojo veliko silo. (Živela Rusija!) Živela seljaška internacionala! Sosedu preko Jadrana naznanjamo, da je to hrvatski Jadran, na kateri je že stopil s svojo nogo ruski brat, ki ne vodi trgovine z bratstvom, marveč mu je vodnica človečanska pravica. Moč hrvatskega seljaka je v bratstvu s slovenskim in srbskim seljakom, v bratstvu s seljaštvom vsega sveta. Naša sila je v silii bratske Rusije. Živela republika! Živela federativna seljaška Jugoslavija! Živela federacija balkansko-podunavskih seljaških narodov! Živio hrvatski seljaški narod! Živio Radić!

Za njim so govorili narodni poslanci Kirin, Martinović in Čelan, na kar je prišel do besede dr. Trumbić. Burno pozdravljen je poudarjal: Hrvatska inteligenca se je po polomu Avstro-Ogrske izgubila v navdušenju, hrvatski sabor pa ni deloval v dneh naše osvoboditve. V njegovem imenu je nastopal neki drugi sivolovno izvoljeni odbor, ki je izročil oblast nad hrvatskim narodom Beogradu in beogradskim cincarjem. Hrvatska inteligenca podpira brez osebnih interesov in brez koristi hrvatsko narodno zastopstvo, vedoč, da dela samo za hrvatsko stvar. Nalogo moramo osvoboditi sami sebe iz današnjega položaja, potem pa v celi Jugoslaviji uvesti režim, ne Davidovića in ne Timotijevića, marveč režim sporazuma, kakor smo ga mi sprožili. Živel celi složni vekoviti hrvatski narod! (Veliko navdušenje in plaskanje.)

Iz govora Pavle Radića niso prišli v javnost številni še grši napadi na Srbe, ki so razburjali poslušalce. Hrvatsko je pokazalo svoje sadove zvečer na splitskih ulicah.

Po končanem shodu v Solinu so šle množice proti Splitu. Prvi so prišli komunisti ki so pozdravljali *sovjetsko Rusijo, republiko itd.* Na obali je morala intervent-

Sestava volilne vlade nacionalnega bloka.

V vladi zastopana 2 Hrvata in 1 Slovenec, 12 radikalov in 4 samostojni demokratje. — Vlada odločne državne politike.

— Beograd, 7. novembra. (Izv.) Sinoči ob 19.30 je bila končno sestavljena volilna vlada nacionalnega bloka. V vladi so zastopani radikali in samostojni demokrati, dve mesti ministrstvo za agrarno reformo in ministrstvo za socialno politiko sta še prazni in prihranjeni za Timotijevićev skupino, če se formalno odcepi od Davidovičevih demokratov.

Nj. Vel. kralj je nato podpisal ukaz o imenovanju nove vlade. Novi ministri so položili ob 22. Nj. Vel. kralju prisego zvestobe.

Nova vlada je sestavljena takole:

1. Nikola Pašić, predsednik ministrskega sveta,
2. Marko Trifković, (rad.) namestnik ministrskega predsednika in minister brez portfelja,
3. dr. Momčilo Ninčič, (rad.) ministrstvo zunanjih zadev,
4. Boža Maksimović, (rad.) ministrstvo notranjih zadev,
5. dr. Edo Lukinić, (sam. dem.) minister za pravosodje,
6. Andre Stanić, (rad.) ministrstvo za promet,
7. Svetozar Pribičević, (sam. dem.) ministrstvo za prosveto,
8. dr. Milan Stojadinović, (rad.) ministrstvo financ,
9. dr. Gregor Žerjav, (sam. dem.) ministrstvo za šume in rude,
10. dr. Privislav Grisogono, (sam. dem.) ministrstvo za trgovino in industrijo,

11. Krsta Miletić, (rad.) ministrstvo za poljedelstvo in vode, obenem namestnik ministra za agrarno reformo,
12. Miša Trifunović, (rad.) ministrstvo ver,

13. Velja Vukičević, (rad.) ministrstvo pošte in brzojava,
14. Nikola Uzunović, (rad.) ministrstvo javnih del,

15. Marko Gjuričić, (rad.) ministrstvo za izenačenje zakonov,
16. dr. Slavko Miletić, (rad.) ministrstvo za narodno zdravstvo in namestnik ministra za socialno politiko,
17. general Dušan Trifunović, ministrstvo vojne in mornarice.

Kakor je izvedel vaš dopisnik, so sinoči ob 10. prisegli vsi ministri razun bolehnega ministrskega predsednika Nikole Pašića in vojnega ministra generala Dušana Trifunovića, ki je bil odsoten iz Beograda. Nj. Vel. kralj je po zapisejih razgovorjal s posamnimi ministri. V razgovorih so naglašali potrebo odločne državne politike s ciljem za okrepitev državne avtoritete in s strogo vporabo zakona proti vsem in vsakomur.

Minister notranjih del Boža Maksimović je takoj po prisegi prevzel vodstvo notranjih poslov ter je brzojavno potem odposlal na obmejne politične komisarijate in oblasti gotova

rati policija. Zvečer je prišla glavna povorka in se ustavila pred stanovanjem dr. Trumbića. Z balkona sta govorila Pavle Radić in dr. Trumbić. Množice so zapele »Le po našo«, komunisti pa svojo internacionalo. Policija je aretirala osem oseb.

Niso nam sicer še znane podrobnosti o večernih govorih P. Radića in dr. Trumbića, ali gotovo sta morala biti silno hujšaka in da so sledili vzklici in kriki proti državi, proti Srbom, proti kralju, proti Beogradu itd. v taki meri, kakor jih najbrže še ni čula Dalmacija.

Splitki list »Novo Doba« piše s skrbjo o teh dogodkih na uvodnem mestu z debelimi črkami, kar prica, da so »manifestacije« v ponedeljek zvečer v Splitu šle daleč preko dopustne mere in da kažejo, da treba kaj ukreniti, da ne bo škode trpela naša javna stvar!

»Novo Doba« piše: »Split je bil večeraj pozorišče takih manifestacij, ki so segale daleč preko kroga ustavne borbe za enakopravnost vseh državljanov, to so bile manifestacije, ki so kulminirale v klicih republiki in sovjetski Rusiji, manifestacije, ki niso in ne morejo biti pripravne za ustvarjanje atmosfere, absolutno potrebne, da bi končno uspela politika sporazuma. S takimi demago-

navodila o kontroli oseb, ki skušajo pobegniti iz Jugoslavije.

Ostali ministri nastopijo danes svoj dolžnost in prevzamejo oficijelno vodstvo dodeljenih jim resortov. Prva seja ministrskega sveta je že določena za danes ob 11. dopoldne in se bo vršila v Pašičevem stanovanju. Ze na prvi selj bo vlada izdala gotove odredbe, ki se tičejo izboljšanja vseh onih desolatnih razmer, povzročenih po prejšnji vladi napram državnim in narodnim interesom.

Notranji minister je že sinoči uknil gotove odredbe, ki so bile škodljive splošnim državnim interesom in ki so podpirale delovanje destruktivnih elementov. Obenem predloži notranji minister na današnji seji ministrskega sveta ukaze, ki se tičejo glavnih sprememb na vodilnih in odločilnih mestih, tako pri pokrajinskih oblasteh, kakor tudi na višjih uradniških postojankah. Suspendirajo se vsi oni veliki župani, ki so se kompromitirali kot organi državne oblasti. Po informacijah Vašega dopisnika izide še danes ukaz, s katerim so imenovani za velike župane: v Ljubljani dr. Vilko Baltić, v Mariboru dr. Otmar Pirkmayer, v Zagrebu dr. Ivo Zucco, v Osijeku dr. Perišić in v Karlovcu Vuković. Odstavljene bodo tudi gotovi funkcionarji pri pokrajinskih oblasteh in v posamnih ministrskih resortih.

Značaj vlade nacionalnega bloka je: izvedba volitev, popreje še poskus v skupščini rešiti najbolj mujni invalidski zakon, odločnost v državni politiki in stroga vporaba zakona proti vsem onim elementom, ki so direktno ali indirektno kršili državne in narodne interese, rušili kraljeve pravice in žalili kraljevo čast.

Razpust narodne skupščine. — Beograd, 7. novembra. (Izv.) Zelo razdraženi demagoški tisk ožjega bloka danes strastno napada novo volilno vlado, naevajajo ji najrazličnejše sramotilne naslove. Nekatere vesti tega tiska so naravnost konfuze in nesmiselne, ker že javljajo, da je kralj podpisal ukaz o razpustu narodne skupščine. Ravno to jasno kaže, kakšna panika je zavladala v vrstah separatističnih elementov. Vest o podpisnem ukazu so netočne. Napreje ima po poslovnem in parlamentarnem redu volilna vlada sestaviti zadevni ukaz in ga nato predložiti kralju v podpis. Ministrski svet najbrže že na današnji seji razpravlja o tem ukazu, ni pa še gotovo, če bo že danes predložen na najvišjem mestu v odobrenje. Po določilih ustave in volilnega reda za narodno skupščino mora ukaz o razpustitvi skupščine obenem vsebovati razpis novih volitev in dan prvega sestanka novoizvoljene narodne skupščine. Za slučaj, da bo ukaz

škimi govori se samo dražijo mase naroda in ustvarja se kolektivno razpoloženje, v katerem se ne more doseči nikak sporazum, ker sporazum počasi predstavlja mir duhov in dobro voljo za popuščanje z ene in druge strani. Pojav je toliko značilnejši, ker ni samo sporadično lokalno, marveč ker se pridružuje splošnemu pokretu seljaštva med Hrvat, katero prav z verskim fanatizmom drvi za brezvestnim demagogom, ki najbrže niti sam ne ve, v kako nesrečo vodi sebe in svoje seljaške mase, svojo ožjo domovino Hrvatsko in celo našo državo. Najtragičnejše je, da je ta elementarni val potegnil s seboj tudi del inteligence, celo take ljudi, ki so nekdanj slovesni kot vzor treznosti, umerjenosti in državniške avaritve. Danes jih nosita val dalje in mi stojimo pred vprašanjem: Ali bodo imeli jutri dovolj moči, da postavijo bran temu valu ali pa se pretije val tudi preko njihovih glav? Poslušajmo smolč demagoške govore z balkona na francoski obali, katerim je sledila tudi komunistična himna, smo se vprašali: »Quo vadis, Jugoslavia?«

o razpustu podpisan že prihodnje dni, je računati, da se vrše volitve med 8. do 12. februarjem 1925., ker se morajo volitve razpisati v roku treh mesecev in v roku štirih mesecev mora biti nato sklicana nova skupščina, tako da bi bila prva seja sredi meseca marca 1925.

Radić še v Zagrebu?

— Zagreb, 7. novembra. (Izv.) Tudi tukajšnji jutranji listi beležijo, da je Stjepan Radić pobegnil, s pravilno vidiranim potnim listom prekoračil pri Sušaku jugoslovensko-italijansko mejo in da se sedaj nahaja na Reki.

Popoldanska »Rije« pa pravi, da se Stjepan Radić še nahaja v Zagrebu, toda se skriva. Zdi se, da so vesti v »Hrvat« o odhodu St. Radića iz Zagreba preračunjen manevar, da bi se s tem prikrito pravo Radićevo bivališče.

Strnjenje ustavovernih elementov v bojno fronto.

Ministri prevzeli svoje posle.

— Beograd, 7. novembra. (Izv. Ob 12.) Člani nove vlade so danes dopoldne prevzeli resorne posle od svojih prednikov; nastopili so takoj svoje funkcije. Ministra Marko Trifković in Marko Gjuričić sta bila v prvih dopoldanskih urah pri g. Nikoli Pašiću na stanovanju, kjer sta prejela navodila za sejo radikalnega kluba, ki je bila danes dopoldne. Radikalni klub je vzel na znanje poročilo ministra Marka Gjuričića o politični situaciji. Minister je pojasnil značaj in naloge volilne vlade, taktiko radikalne stranke za bodočo volilno kampanjo, ki bo, kakor je pričakovati, zelo ogorčena in strastna, ker gre za resne državne probleme. Po Marku Gjuričiću poziva g. Pašić vse radikalne poslance na intenzivno delo med narodom, ker nastopil je kritičen moment države. Od intenzivnega dela poslancev ni le odvisen položaj stranke, marveč tudi vse države.

Ustavoverni faktorji se morajo združiti v enotno falango! Vsi radikalni poslanci so pozvani, da naj ostanejo v Beogradu še dva do tri dni, ko pride odločitev glede narodne skupščine. Ministrski predsednik Nikola Pašić pride prihodnje dni sam v klub in namerava imeti večji politični govor.

Prva seja ministrskega sveta.

Ukazi o velikih županah in o razpustu narodne skupščine.

— Beograd, 7. nov. (Izv. Ob 12.) Takoj po seji radikalnega kluba je ob 11.30 dopoldne bila prva seja ministrskega sveta pod predsedstvom podpredsednika Marka Trifkovića v ministrskem predsedstvu. Posl. Večeslav Wilder je imenovan za državnega podtajnika v notranjem ministrstvu. Sestavljeni in odobreni so bili mnogi ukazi, s katerimi se v politični in državni upravi vzpostavlja status pred nastopom Davidovičeve vlade. Ukazi se tičejo sprememb v vodstvu pokrajinskih oblasti in višjih uradniških mest v ministrstvu.

Ministrskemu svetu je predložen tudi ukaz o razpustu narodne skupščine in o razpisu novih volitev. Kakor zatrjujejo, se narodna skupščina razpusti dne 12. t. m.

Seja ministrskega sveta bo trajala do 13. popoldne.

APEL NIKOLE PAŠIČA DRŽAVOTVORNIM ELEMENTOM.

— Beograd, 7. novembra. (Izv.) Pismo Nikole Pašića tolmačijo politični krogi kot apel na vse državotvorne in ustavobrane politične skupine, da se zbero v enotno fronto v obrambo vidovdanske ustave. Pismo Nikole Pašića se kratko glasi:

»G. Ljubi Davidoviću, šefu demokratske stranke. Čast mi je Vas obvestiti, da mi je Nj. Vel. kralj poveril mandat za sestavo volilne vlade. Prosim Vas, da mi odgovorite, če je vaš klub pripravljen stopiti v vlado, ker stoji na istem ustavnem stališču, kakor radikali.

Vašega odgovora pričakujem popoldne. Spoštovanjem Nikola Pašić.

Demokratski klub je večeraj popoldne po tri ure trajajoči seji odbil ponudbo g. Nikole Pašića. Debat je bila zelo burna in dramatična. Z večino glasov je končno klub odobril vsebino pisma Pašiću, v katerem Davidović odklanja sodelovanje svojega kluba v volilni vladi. Timotijevićeva skupina je bila proti odklonitvi in za vstop v vlado. Danes računajo, da pride do formalnega razkola med Timotijevićem in Davidovićem.

KRIZA FAŠIZMA V ITALIJI.

— Rim, 7. novembra. (Izv.) Predsednik zveze bojevnikov je pismeno prijavil Mussoliniju svoj izstop iz fašistovske stranke, ker so bili bojevniki pri pozdravu v Rimu prezirani. Po poročilih iz Neapla je prišlo tam do krvavih bojov med fašisti in člani organizacije Italia Libera. En fašist je bil ustreljen.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza.

LESNI TRG

Orehovi bouds Ia, frco meja: denar 1800; hrastovi frizi, 6, 7, 8, 9, frco meja: denar 1450, blago 1500; hrastovi železniški pragi, frco meja, za kom.: blago 36; trami 3/3, 3/4, 4/5, 5/7, 6/8, lepo blago, frco meja: denar 400; bukovna drva, obrobljeni, frco nakladna postaja, 5 vag.: denar 19, zaključek 19; ogije vilano, zbrano (hrast, jagnje, breza, bukev), frco nakl. postaja: blago 87.50.

ZITNI TRG.

Pšenica, domača, fco. Ljubljana, denar 385; pšenica, baška, par. Ljubljana, na potu, blago 430; koroza, baška, par. Ljubljana, stara, blago 335; koroza, baška, par. Ljubljana, nova, blago 210; koroza, baška, par. Ljubljana, umetno sušena, blago 275; koroza, baška, fco. Metkovića, gar., slov. postaja, 3 vag., denar 170; blago 170; zaključek 170; oves, baški, par. Ljubljana, blago 340; fižol, ribničan, orig., fco. Ljubljana, denar 440; fižol, ribničan, čistčen, b/n, fco. Postojna, trans., blago 550; fižol, prepeščar, orig., fco. Ljubljana, denar 450; fižol, čistčen, b/n, fco. Postojna, trans., blago 580; fižol, mandalon, orig., fco. Ljubljana, denar 400; fižol, mandalon, čistčen, b/n, fco. Postojna, trans., blago 505; fižol, rjav, orig., fco. Ljubljana, denar 410; laneno seme, fco. Ljubljana, denar 675; pšenična moka »0«, baška, franko Ljubljana, blago 625; pšenični otrobi, srednji, b/n, fco. Ljubljana, blago 210.

EPEKTI.

2½% drž. renta za vojno škodo 111—114, 7% invest. pos. iz l. 1921 63, Celjska pos. 210—210, Ljubljanska kreditna banka 215—225, Merkantilna banka 125—128, Prva hrvatska štedionica 916, Slavenska banka 80, Nihag 68—85, Strojne tov. in liv. 130—147, Trboveljska prem. dr. 485, Zdržene papirnice 109—120, Split, cement Portland 1416—1480, 4½% kom. zad. dež. bke 89, 4½% zast. l. kr. dež. bke 17½.

Zagrebska borza.

Dne 7. nov. Sprejeti ob 13.

Devize: Curih 13.30—13.40, Praga 202.25—208.25, Pariz 360.50—365.50, Newyork 68.275—69.375, London 315.50—318.50, Trst 298.60—301.60, Dunaj 0.0965—0.0986. Valute: dolar 67.50—68.50.

Efekt: 7% invest. pos. 1921. 65—66, 2½% drž. renta za ratnu štetu 111—112, Ljubljanska kreditna 212.50, Centralna banka 29.50—31, Hrv. esk. bka. 109—111, Kreditna banka, Zgb. 108—112, Hipotek. banka 55—56, Jugobanka 103—104, Praštediona 915—920, Slavenska banka 85—87, Eksploatacija 90—92.50, Drava d. d. Osijek 230, Sečerana, Osijek 835—950, Isis d. d. 67—68, Nihag 70—72, Gutman 680—700, Slavonija 73.50—74.50, Trboveljska 450, Union, paromlin 555.

Inozemske borze.

— Curih, 7. nov. Današnja predborza. Beograd 7.53, Pariz 15.45, Dunaj 0.007931, Berlin 1.235, Trst 22.45, London 23.71, Newyork 58.50, Pariz 27.10.

Današnje curiške borze in tržaške borze nismo prejeli.

— Dunaj, 6. nov. Devize: Beograd 1028—1032, London 324.200—325.200, Milan 3069—3081, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3700—3716, Curih 13.675—13.72, Valute: dolar 70.400—70.860, dinar 1022—1028, lira 3040—3060, češka krona 2102—2118.

Današnje prireditve v Ljubljani:

Kino Ideal: »Ljubljenska Newyork« (Baby Peggy).

Kino Matica: »Wiljem Tell« (Konrad Veidt, Grete Rheinwald itd.).

Smernice ameriške politike.

Vpliv predsedniških volitev.

Washington, 7. novembra. (Izv.) Zastopnik tiska se v Beli hiši o mednarodni politiki Amerike izjavlja te načelne smernice: 1. ohranitev izjavitelne mednarodni politiki; 2. izvedba razorožitve; 3. nikakoli črtanje mednarodnih vojnih dolgov; 4. sodelovanje Amerike pri obnovi Nemčije in 5. udeleževanje Amerike v evropskih zadevah, ki se tičejo vitalnih interesov Amerike. Rezultati predsedniških volitev so na borzi povzročili hauso. Vsa podjetja Morganovega koncerna so na borzi v akcijah poskočila. Njih delnice imajo prednost. Ameriški bankirji kratko izjavljajo: Poraz Macdonaldov v Angliji in poraz La Follette v Ameriki dokazujeta, da anglosaško plemo odklanja vsako socialistično in radikalno novotarijo.

Konservativna vlada v Angliji.

London, 6. novembra. (Reuter.) Novi kabinet sestavlja med drugimi: 1. Baldwin, ministrski predsedstvo, 2. Chamberlain, zunanje, 3. Churchill, zaklad, 4. Curzon, lord predsednik tajnega sveta, 5. Worthington Evans, vojno, 6. Bringham, admiralstvo, 7. Johnson Hicks, notranje in 8. Lloyd Greame, trgovino.

London, 6. novembra. (Izv.) Baldwin je sestavil vlado, da zbliža vse meščanske stranke. Ta namen doseže s tem, da je pozval v svoj kabinet zastopnika ustavopisne stranke Churchilla kot zakladnega ministra. V desnem krilu liberalne stranke se je pojavilo stremljenje, da se združi s konservativno stranko. Baldwinova vlada daje zadostne garancije, da se ne bodo delali nikakoli eksperimenti na polju zaščitne carine. Baldwinova vlada tudi obenem javno manifestira, da noče imeti nikakih stikov z reakcionarnimi, nacionalno šovinističnimi in militarističnimi krogi v Nemčiji in Avstriji. Nova vlada želi miru in ni prežeta z nikakoli agresivnimi cilji.

Ožji blok se pripravlja na volitve

Beograd, 7. novembra. (Izv. Ob 12.) Načelniki širšega bloka so se danes dopoldne zbrali na posvetovanje o nadaljnji skupni taktiki. Razmotrili so položaj, ki je nastal po nastopu volilne vlade. Na tem dopoldanskem sestanku so sestavili in podpisali tudi skupni manifest širšega bloka. Manifest so podpisali Ljuba Davidović, dr. Korosec, dr. Spaho, dr. Vi. Maček in Nastas Petrović. Vsebina programa je v bistvu ali na vsem onim izbruhom proti volilni vladi, ki jih je objavil klerikalni, muslimanski, radikalni in demokratiški tisk v Beogradu, Ljubljani, Zagrebu in v Sarajevu. Program nosi naslov: »Prijetelj narodnega sporazuma«. Program najprej navaja, kako je bila vlada narodnega sporazuma, ki je pobijala korupcijo in dvigala poštenje, varovala zakon in red, primorana, oziroma nagnana, da je podala demisijo. Program naziva sedanjo vlado — vlado proti ljudski volji, vlado ljudske mržnje, hujšakstva, nepoštenja in korupcije. Vlada bo začela oboroževati svoje pristaje, toda stranke širšega bloka zro vedrega čela v bodočnost in sprejemajo boj. Najbolj značilen je oni odstavek, v katerem program namiguje in očita kralju, da je pozval na vlado same korupcije. V vladi so najizrazitejši zastopniki korupcije. — Tudi blokisti so pozvani, da ostanejo še tri dni v Beogradu.

POLOM FRANCOSKE BANKE

Pariz, 7. novembra. (Wolf.) Listi javljajo: Banque Centrale immobilière et commerciale z 21 podružnicami v provinci je sodno zapletena. Pasive znašajo 80 milijonov frankov.

NOV POLJSKI POSLANIK V PRAGU

Varišava, 7. novembra. (Izv.) Dosedanji poljski poslanik na Dunaju, grof Lascowski je imenovan za poslanika v Pragi. Na njegovo mesto pride poljski poslanik v Haagu, prof. Kowalski.

Jubilej Branislava Nušića.

Književnik, dramaturg in kulturni delavec Branislav Nušić, ki živi med srbskim ljudstvom največjo popularnost in iskrene simpatije, praznuje te dni 60letnico svojega rojstva in 40letnico svojega književno-kulturnega delovanja. Branislav Nušić je vsestranski delavec, povsod v kulturnih panogah je razvil svoje talente ter uspešno širil med narodom prosveto in kulturo. Zato ga tudi narod dostojno in slajno slavi povodom njegovih jubilejev. V Beograd so pripeli zastopniki in deputacije raznih kulturnih, književnih in umetniških društev in organizacij iz vseh krajev naše države, da mu izreko najiskrenejšo zahvalo za njegovo delo. Včeraj dne 6. t. m. je bil prvi dan jubilejnih slavnosti, prirejenih na čast Branislavu Nušiću.

V veliki dvorani beogradske univerze je bila ob 10. dopoldne slavnostna akademija. Zbrani so bili na tej slavnosti književniki, dramatik, umetniki, znanstveniki in ostali kulturni delavci, kakor tudi v velikem številu zastopnice ženskega gibanja in ženskih organizacij. Admiral Prica je slavljencu čestital v imenu kraljice Marije. Univ. prof. Jovan Cvijić je slavljencu poslal iz Pariza odlično pismo, polno toplih izrazov in priznanj za njegove zasluge. — Slavnostna akademija je bila odprta z govorom načelnika umetniškega oddelka v prosvetnem ministru Branislava Senca, ki je v izbranih besedah očrtal kulturno delo slavljence. Slavljencu so dalje čestitali zastopnik beogradske občine Nikola Besarabić, predsednik občine Smederevo, kjer je bil Branislav Nušić rojen, predsednik Srpske Matice, zastopniki književnikov, umetnikov, igralcev, novinarjev, zastopnice ženskega, učiteljskega in zastopnik Jugoslovnsko-čehoslovanske Lige. Prihale so od poudarjenosti čestitke. Ves dan so sledile razne slavnostne prireditve.

Vrhunec slavnosti je dosegla svečana predstava v narodnem gledališču. To je bila prava manifestacija edinstvenega, narodno-kulturnega dela. Gledališče je bilo do zadnjega sedela zasedeno z najodličnejšim občinstvom in s kulturnimi, prosvetnimi, književnimi in znanstvenimi krogi. Svečanosti so prisostvovali tudi zastopniki nam prijeteljskih držav, razni dostojanstveniki, pol-

tiki in drugi veljaki. Prireditve je bila naravnost sijajna in pravi izraz onega globokega priznanja, ki ga izkazuje srbski narod svojemu zaslužnemu možu. V gledališču je bil Branislav Nušić naravnost viharno pozdravljen. V imenu gledališča in gledališkega odra je pozdravil slavljence upravnik gledališča Milan Predić kot častnega veterana igralcev. Nušića so na to naravnost obsuli z raznimi venci. Med drugimi so poklonili slavljencu vence: Udruženje jugoslovenskih novinarjev, igralci in baletke, učiteljsko in drugi. Novinarji so mu poklonili srebrno čašo in srebrni venec kot prvega mu predsednika novinarskega udruženja. Zdravniki zlato pero. Najbolj originalno darilo pa je poslal slavljencu njegov prijatelj in veleindustriec Vata. Poklonil je Nušiću v posebnem pismu pet delnic »Narodne banke« s pripombo, da mu pošlita te delnice in ga poziva, naj gre tudi on med delničarje »Narodne banke«, da dobi tam najbogatejši material za svojo najboljšo komedijo. Slavljence so se spomnili tudi invalidi in časopisni kolporterji.

Sledil je nato prolog, ki je predstavljal vizijo, kako vstajajo iz grobov umrli dramaturgi in dramatikci od prvega srbskega komediografa iz 18. stoletja J. Vujčića dalje. Vsi se mu klanjajo in čestitajo. — Po končanem prologu se je pojavila v kraljevski loži Nj. Vel. kraljica Marija v spremstvu dvorne dame Hadžičeve in adjutanta admirala Price. Z velikim zanimanjem je kraljica prisostvovala dramatskemu prizoru »Naša deca«, ki sta ga igrala petletna deklica in sedemletni deček. Igra teh dveh je izzvala viharno plaskanje in kraljica sama je oba nadarjena mlada igralca obdarila. Sledili so nato prizori iz nekaterih Nušićevih iger, tako iz »Nahoda«, iz »Narodni poslaniki« itd.

Po končani predstavi je sledil svečan banket v dvorani hotela »Kolorado«, kjer je slavljence doživel marsikatero humoristično anekdoto. Tu se je razvila prav sijajna manifestacija za edinstvo našega jugoslovnskega naroda na kulturnem polju. Ko je g. Alapović v toplih besedah pozdravil slavljence in ko je izrekel besede: »Pozdravlja te sin hrvatskega naroda«, je v dvorani nastal vihar odobravanja. Govor

ni je naglasil, da smo vsi Srbi, Hrvati in Slovenci ene duše, enega srca in ene krvi. Vsi naši kulturni interesi so v najbližji svesti. Mi moramo združiti vse one, kar je skoli stoletja naš sovražnik na kulturnem polju razvajal. Predsednik JNU Krešo Kovačić je slavljence pozdravil kot novinarja in prvega predsednika Novinarskega društva, ki je skoli desetletja deloval za naš tisk in za povzdigo novinarskega poklica. Zahvalil se mu je na njegovem delu, ki je mnogo pripomoglo, da so se postavili pravi temelji novinarske organizacije. Sledilo so še razne napitnice.

Svečanim banketu so prisostvovali člani novo imenovane vlade, tako prosvetni minister Svetozar Pribičević in minister za šole in rudo dr. Gregor Zerjav.

Pozor! Elitni Kino Matica

vodeči kino v Ljubljani, Vam prinaša vedno le najnovejšo svetovno atrakcije.

Politične vesti.

Stjepan Radić pobegnil. Kar je bilo pričakovati, se je tudi zgodilo. Stjepan Radić se je zbal odločne nove volilne vlade ter je pobegnil v inozemstvo. Za ta beg je imel vse pripravljeno. Pravčasno si je preskrbel potne dokumente, ki mu jih je izdala bivša Davidovičeva vlada. Stjepan Radić je bil včeraj zgodaj zjutraj telegrafiranim potom obveščen o volilnem mandatu P. P. Takoj je skočil s postelje in se na hitro napravil, pograbil je svoje kovčke ter se s svojo družino v avtomobilu odpeljal iz Zagreba v neznan smer. Radić je imel potne liste za Italijo, Avstrijo in Švico. Nekateri listi so javili, da je Radić pobegnil v Avstrijo. V Zagrebu in Beogradu so bile sredi razširjene vesti, da je pobegnil v Italijo in da so Radić videli na Reki. V vrstah HRSS je zavladala velika prestrašenost in zmedenost, ker je voditelj in vojskovodja kot navaden dezerter zapustil v kritičnem trenutku svojo stranko.

Junak pa tak! Vedno smo trdili, da je Radić junak samo z jezikom in kadar se čuti varnega. Prorokovali smo, da takoj poveže svoj punkeljček in smukne preko meje, čim zasliši, da je prišla na krmilo vlada energetske roke, ki ne bo trpela, da bi kdorkoli, pa naj bo to tudi Radić, rovaril proti državi in dinastiji. In tako se je tudi zgodilo. Predsmotnim je uredništvo »Hrvata« obvestilo Radića, da je treba računati z volilno Pašić - Pribičevićovo vlado. »Hrvat« pravi, da je bil Radić te vesti silno »vesel«, češ, da je on itak vedno zahteval volitve, ko pa se je drugo jutro telefonično obrnil na Radića z vprašanjem, kako stališče zavzema napram Pašićevi vladi, je dobil obvestilo, da Radića — ni več v Zagrebu. Možno so postala tla pod nogami vroča in popihal jo je iz Zagreba že včeraj zgodaj zjutraj! Pustil je svojo stranko na cedilu v najkritičnejšem trenutku in dezerteral v inozemstvo. Še preteklo nedeljo se je ustil na svojem zaupnem shodu v Zagrebu, da do njegovega dragocenega življenja nima pravice njegova rodina, marveč edino in izključno le hrvatski narod, za katerega se je pripravil žrtvovati vsak trenutek. Jedva tri dni kasneje pa je ob prvi vesti, da je zapihal drug veter, pobral svoja šila in kopita in to samo zato, ker bi moral dati odgovor za klevete, ki jih je zagrešil s svojim klepetavim jezikom. Ali ni to »junak«, ki zapušča svojo čredo baš v trenutku, ko ji preti največja nevarnost? Prva lastnost, ki bi jo moral imeti politični voditelj, je neustrašnost in zavest velike odgovornosti, ki jo ima napram narodu; ako teh lastnosti nima, ne spada na svoje odgovorno mesto. Radić je sedaj s svojim sramotnim pobegom dokazal, da nima nobene onih lastnosti, ki bi jih moral imeti kot vodja hrvatskega ljudstva, in če to ljudstvo že ni popolnoma zaslepljeno, se mu morajo sedaj odpreti oči, da bo uvidelo, kam ga vodi Stjepan Radić. Od tega

spoznanja je samo še korak do — obračuna. Nadejamo se, da ta obračun ni več daleč!

Imenovanje posl. Wilderja za državnega podtajnika. Posl. Večeslav Wilder, samostojni demokrat, bo imenovan za državnega podtajnika v ministrstvo notranjih zadev.

Billi ste v Rimu in niste videli papeža! Vam s pravico lahko reče vsakdo, če pridete iz Ljubljane, ne da bi obiskali

Elitni Kino Matica. 6732

Sokolstvo.

Sokol I. Prosvetni odsek priredi v soboto dne 8. nov. ob 20. v društvenih prostorih na Taboru predavanje. Predava g. J. Zupančič. Predmet: »Strossmayer in Vatikan«. Bratje in sestre, udeležite se predavanja polnoštevno! 302/n

Sokolski dom v Velikem Bečkereku. Sokolsko društvo v Velikem Bečkereku je sklenilo zgraditi velik sokolski dom, ki bo veljal okrog 10 milijonov dinarjev. Delo se prične še to jesen. Dom bo sezidan na obali Begeja

Izpred sodišča.

Tatvina na Vodnikovem trgu. Obsodba predzre žeparice. V zadnjem času so se pri nas razpasle razne žepne in podobne predzne tatvine, posebno na krajih, kjer se shaja več ljudi v gručo, kot na primer na kolodvorih, v cerkvah, na sejmščih in posebno na našem dnevnem tržišču na Vodnikovem trgu, kjer je ravno sedaj v jeseni ob sredah sobotah in pred prazniki izredno živahen promet. In marsikatera gospodinja in nakupovalka je že drago plačala svojo lahkomišelnostjo neoprevidnost, da je kljub večkratnim opominom v naših listih, nosila svojo denarnico brezbržno v ročni torbici in ogledovala v gneči na sejmščih razstavljeno blago. Tako je postala žrtev te neoprevidnosti dne 3. oktobra tudi soproga bančnega uradnika gospa Marija Rogljeva, katere se ima zahvaliti samo dvema domačima prodajalkama, da ni prišla iz trga brez živih in brez denarja. Iz poteka obravnave, ki se je vršila včeraj pred tukajšnjim okrajnim sodiščem proti Joželi Zagarjevi, posnemamo: Jožeta Zagarjeva je bila obtožena, da je ukradla omenjenega dne na Vodnikovem trgu Mariji Rogljevi iz torbice denarnico, v kateri je imela ta še okrog 130 Din gotovine. Bila pa je pri tatvini zasačena in je morala ukradeni denarnico vrniti. Priči, ki sta dogodek opazovali in ki sta tudi tatvino vjeli, sta orisali ta dogodek takole: Prva: Moja tovarišica Perdanova me je opozorila na obtoženko, katero dobro poznam — pokaže na obtoženko in mi je rekla: »Poglej no to gospi! Ze celo jutro od pol osme ure postopa tu okrog in samo gleda po košarah in taških kupovalk, kje bi ugledala kako denarnico. To je jako sumljiva ženska! Opozorjena, sem tudi jaz opozovala to žensko. In res kmalu sem opazila, kako se je pripognila za to gospo — pokaže na g. Rogljevo — previdno je pogledala v njeno košaro, sklonila se je in previdno segla v njeno košaro. Nekaj je pograbila, skrla in pobegnila. Skočila sem s tovarišico za njo, s katero sva jo kmalu ujeli. Pograbila sem jo z be sedmi: »Denar dajte sem!« Poskušala se mi je iztrgati, toda ko je pristopila še moja tovarišica, je vrgla ukradeni denarnico na tla. Druga priča pa je povedala poleg tega še, da je opazovala to sumljivo žensko že par dni prej, kako je postopala ob stojnicah in sumljivo motrila košare in torbice nakupovalk. — Obtožena Zagarjeva se je zagovarjala naravnost smešno. Rekla je, da je posegla, je hotela kupiti jajca, samo pomotoma v košaro sosedice in ni imela namena, da bi kaj ukradla. Tuja denarnica ji je kar smuknila v roko. Seveda ji tega zagovora ni nikdo verjel, posebno še, ko je sodnik Lederhas ugotovil, da je bila radi tatvine in goljufije že kaznovana. In obsodena je bila Zagarjeva radi poskušene tatvine, ki pa se ji je vsled tuje ovire ni posrečila na en mesec strogega zaporu in bo morala plačati vse stroške, tako, da si bo žena drugič gotovo premislila na tak način kupovati na našem trgu.

Klobase v štruci! »No, kdo je vzel klobase? Po pravici povejta, pa bo precej manjša kazen!« Tako je nagovoril okrajni sodnik dva pekovski pomočnika in sicer A. Praprotnika iz Kroke in Franceta Burnika z Viča, Tožila jih je namreč neka gospa, da

sta ji ukradla iz štruce, v katero je zamesila dve klobasi in jo prinesla k peku v peč, obe klobasi, in je dobila prazno štruco. Obtožena sta tatvino klobas odnočno zamakala in sta trdila, da sta vsadila štruco v peč tako, kakoršno je stranka prinesla in je nista niti pregnetla. Gospodar pa je ugotovil, da je zamenjala štruce nemogoča, ker so označene s številkami in dobi eno številko stranka, ki je štruco prinesla, druga z isto številko pa se priplepi na kruh. Ker je ostala ta zagonetna tatvina klobas nepojasnjena, se je sodnik odločil, da zasliši še nekaj prič, ki so bile v pekarni, da se ugotovi, če je mogoč sploh kdo drugi kot obtožena vzeti klobase iz štruce.

za gospe neobhodno potreben.

Julijska Krajina.

Tržaški občinski svet razpuščen? Širi se vest, da bo tržaški občinski svet v kratkem razpuščen. Tozadevni odlok je baže že podpisan. Za komisarja bo imenovan državni svetnik in bivši tržaški podžupan odvetnik Iginio Brocchi. Finančni položaj tržaškega mesta je zelo razmršen.

Šolske knjige. Pripravlja se novi natis »Tretjega berila«, katero so sestavili učitelji Kleinmayer, Danev in drugi, ker je radi številnega povpraševanja dosedanja doklada že pošla.

Gledališke prireditve. V nedeljo priredi dramatični krožek pri Sv. Jakobu v Trstu Bachovo veselico »Madam Bonivare«. V Opatiji priredi Zensko udruženje 9. t. m. zabavo s predstavo in plesom. Vprižori se veselica »Charleyeva teška«.

Prostovoljno gasilno društvo v Postojni priredi v nedeljo veselico, združeno s tombolo. Čisti dobiček gre za popravilo orodja.

Avtomobilska nesreča. Na cestni pod Hrudišo se je pripetila velika nesreča. Zvrnil se je avtomobil družbe Meteljevich iz Trsta, potem ko je zadel v obcestni kamen ter odletel čez na polje. Vozil je prehitro po cesti, ki je polna ovinkov in ki je bila vsled dežja zelo opozelka. Sofer Maxiris je obležal mrtvev z razbito glavo, 24letni potnik Meteljevich, ki je sedel poleg soferja, je dobil poškodbe, katerim je čez nekaj minut podlegel, dva druga gospoda sta ostala nenoškodovana, ker sta priletela na mehka tla.

Izpušče je iz zapora Anton Bressan. uradnik gorškega deželnega hipotečnega zavoda. Aretiran je bil, ker je padel nani sam, da je na volilnem shodu v Ajdovščini streljal na Antona Strancerja, ki je potem umrl v gorški bolnici. Menda se je Bressanu posrečilo dokazati, da sum ni upravičen. V zaporu je bil pet mesecev.

Ajdovščinski prireditvi tamkajšnjih pevski zbor v soboto in v nedeljo svojo prvo letošnjo pevsko veselico. Spored je zelo raznovrsten.

V Koprivi na Krasu je umrl g. Stanislav Zega, večletni tajnik tamkajšnjega pevskega društva »Zarja«.

Čigava je »Franciška Jožeta deželca? Minule dni je umrl zadnji udeležnik znane avstrijske polarne ekspedicije, Julij pl. Payer. Ekspedicija je anektirala polarne pokrajine za Avstrijo ter jih je imenovala »Franciška Jožeta deželca«. Payerjeva smrt je velika porazila, čigava je pravzaprav ta dežela. Mirovna pogodba je nič ne omejuje, tako da si jo lahko laste nasledstvene države, ali pa avstrijska republika.

250 potomcev, sinov, hčera, vnukov in pravnikov je zapustil Amerikane Jean Baptista Brunet, ki so ga našli dne 13. tm. mrtvega na svojem domu v kraju Clarence Creek. Bil je star 101 leto, ko je umrl.

K »DINARSKEMU DNEVU«

Jugoslovenske Matice» 9. t. m. Sedemstotstot let jih je — žive priče — Sedemstotstot let jih čez mejo kličje. Če ste za skledo leče nas morali prodati s podpisni in pečati, olajšajte nam vsaj trpljenja ječe.

Ed. Rice Burroughs:

„Tarzanov sin“.

»Marjorijo« so najeli bogati industriji ter jo opremili z laboratoriji in znanstveniki. Imeli so namen preiskati južne kraje Afrike in ugotoviti možnost izvoza raznih domačih izdelkov in surovin. V te svrhe so krenili tudi proti divjemu, neraziskanemu otoku, na katerem je nekaj Rokov odložil Tarzana in ga prepustil usodi divjih zverj, brez orožja in v polni nagoti.

Ladja je bila v zalivu otoka zasidrana več tednov. Enoličnost na ladji je vso posadko tlačila v pusto dogočasje. Moštvo je tuptam odhajalo na pobrežje na lov in ob priliki je celo Pavlovič zaprosil, ako jih sme spremljati, zakaj tudi nanj je že tesno in pusto vplivala vedna samota na ladji.

Otok je bil gosto zaraščen. Gosta džungla je segala prav do obrežja. Znanstvena ekspedicija se je napotila globoko v notranjost, kjer je upala, da vеди in trgovini odkrije nove vire. Moštvo se je zabavalo z ribolovom, ker je morje v teh krajih bogato okusnih rib. Tuptam je odšlo tudi na lov na divje živali. Pavlovič se je sprehal po bregu semintam ali pa je posedal pod košatim drevjem, ki je obkrožalo rob obali. Nekega dne, ko je moštvo odšlo bolj v notranjost otoka, da si ogleda pantra, ki ga je pogodil eden izmed tovarišev, je Pavlovič, kakor navadno, spal pod široko košatim drevsom ob bregu. Hipoma se je prebudil, ker

se mu je zdelo, da se ga dotika tuja roka. Dvignil se je in zapazil strašnega in groznega buditelja. Bila je to močujoča in gnusna opica, ki je sedela poleg njega in jecljala nekaj nerazumljivega v opičjem jeziku ter imela pogled srepo uprt v njega. Rus je bil tako silno prestrašen, da mu je zastala vsaka beseda in so mu otrpili vsi udje. Pogled je obračal v smer, v kateri so se nahajali čolnarji, toda ti so bili od njega oddaljeni več sto metrov in zaposleni z ustreljeno zverjo. Toda opica ni kazala nikakih zlobnih namenov. Potrepljala je Pavloviča po rami in mrmrala, kakor bi hotela nekaj vprašati. Pavlovič se je oziral na svojega strašnega sosedo, toda takoj je razumel in bil potolažen, da se mu ni ničesar bati. Ojunačil se je in dvignil na noge. Opica ga je posnemala in storila isto.

Napol skrčen in v vednem strahu, da ga opica nepričakovano napade, se je Rus premikal v smeri proti skupini čolnarjev na obrežju. Opica ga je spremljala ob strani, prišla pod roko in neprestano klepetala v svoji nerazumljivi govorici. Tako sta se mirno in složno pomikala ob obrežju ter končno dospela do mornarjev. Na opici je bilo opaziti, da je navajena ljudi. Pavlovič je hotel to izkoristiti. Te vrste opic je bilo težko ukrotiti in udomačiti. Njih lastniki so z njimi zaslužili velika bogastva.

Ko so mornarji opazili čuden in nenavaden par, ki se jim je približeval, so za hip začudeni obstali, nato pa so hiteli proti njemu. Opica ni kazala nikakega strahu ali plahosti. Kakemu mor-

narju je resno in prijateljsko položila roke na ramena ter mu dolgo in resno gledala v obraz. Ko si je tako vse po vrsti ogledala, ji je preko obraza legel izraz velikega razočaranja. Obrnila se je zopet k Pavloviču, h kateremu je imela očitno največ zaupanja.

To mikavno vedenje je mornarjem ugajalo in jih obenem tudi zabavalo. Obstopili so Pavloviča in opico od vseh strani, obsuli Pavloviča z množico vprašanj in si od blizu in od vseh strani ogledovali novega tovariša. Pavlovič jim je kratko odgovarjal, da je opica njegova, — da ga je spoznala in da jo namerava vzeti s seboj. Podrobnosti ni pojasnil ni podal. Neprestano je ponavljal:

»Moja je. Ona je moja. Ona spada k meni. Jaz sem jo vzgojil. Ničče mi je ne sme vzeti.«

Eden izmed mornarjev, ki se je naveličal trdovratnega zagotavljanja Rusa, da je opica njegova, je hotel malo zabave. Iz svojega jopiča je vzel iglo, se tiho in neopaženo približal opici ter jo poredno zbedel. Opica se je bliskovito okrenila in se mahoma, dosedaj mirna, potprežljiva in prijazna žival, izpremenila v razdivljano in razdraženo zver.

Poredni smehljaj mornarja je izginil in njegov obraz je dobil izraz smrtno groze in strahu. Z vsilo svojega močnega telesa se je trudil odbiti od sebe dvoje strašnih, mišičastih in gostokosmatih rok, ki so težko padale in grabile po njem. V zavesti, da bo moral podleči, je zagrabil mornar za bodalo za pasom. Toda opica mu je orožje z edinim zamahom iztrgala iz rok in ga vr-

gla daleč stran od sebe. V tem trenutku je opica že tudi zasukala svoje strašne kremplje v moževa pleča.

Mornarjevi tovariši so z noži in kolmi padli po razdivljani živali. Pavlovič se je radoval in poskakoval okoli pretepaajočih se klobčiča, prošil in grozil, ker se mu je dozdevalo, da njegove sanje o bogastvu razpadajo v nič. Opica je samozvestno in ponosno dokazala, da se ne boji niti številčnih premoti niti orožja ljudi. Vzravna se pokonci, izpusti pomorščaka, ki je dal povod k bitki, potrese s svojimi orjaškimi rameni in od nje odlete vsi, ki so jo napadli in držali od zadaj. Eden za drugim je pod silo njene moči obležal na tleh.

Ta boj sta opazila kapitan in krmilar ladje, ki sta ravno priplula od ladje k bregu. Pavlovič je opazil, kako oba hitita z napetimi revolverji proti opici in za njima dva mornarja z vesli v rokah. Opica je v tem hipu stala mirno vzravnan in se razgledovala po svojih žrtvah. Ni bilo jasno, ali čaka na novi napad ali pa si izbira novo žrtev v vrstah mornarjev, ki so se napol ommamljeni polagoma vzdigovali. Pavlovič sam je bil v dvomih. Ako se kapitanu in krmilarju posreči, da se približata opici na strelno daljavo in ustrelita, je njegov up uničen. Odločil se je, da na vsak način onemogoči streljanje. Sicer si ni bil popolnoma gotov, ako opica ne plane tudi po njem, ko je okusila vročo človeško kri. Zato je bil za hip še neodločen. Toda upanje na veliko bogastvo, katero bi si mogel s to polkroto opico v Angliji zaslužiti, je razdraževalo njegovo živčevje in ga sililo k odločitvi.

Danes Viljem Tell

Dnevne vesti.

Ljubljana, dne 7. novembra 1924.

Kriza v lončku.

V kritičnih časih je bridka usoda obdarovala naše rodovito jedino polje še z eno krizo. Imeli smo piskrček, ki je mešal in kuhaval vse s skrajno požrtvovalnostjo za blagor in napredek naroda. Ta požrtvovalni piskrček je bil obenem svobodna tribuna, na kateri je stala kuharica, ki je pomagala mešati kašo zdej enemu, zdej drugemu, kakor je pač kazalo in kjer se je nudila večja možnost, da pride do svojega deleža. Dokler je sijalo neodvisno solnce, je bilo vse v redu, ker je dobival piskrček potrebne kalorije naravnost iz nebeskega kraljevstva. Ali dež za solnce mora biti in ljubljansko barje ni za neodvisno kuhno prvovrstnih idej nič kaj primeren kraj. Siva megla je zastrla sinje nebo, zlato solce je zlezlo za črne oblake in piskrčku je začelo primanjkovati kalorij. Oh, te nesrečne kalorije! Prestavili so piskrček sem, pristavili tja, obrnili tako, okrenili drugače — ne gre pa ne gre. Hudo, o kako hudo, če kaša še ni kuhana, pa že poje omenj!

In svobodna tribuna v obliki kuharice se je obrnila z milo prošnjo na slovensko javnost, če ni morda kje še toplega ognjišča, da piskrčku ne usahne zadnje moči. Javnost je tako rekoč ljubno obvezana podpirati človekoljubne akcije in pomagati tam, kjer se kdo v imenu neodvisne plemenitosti in neizmerno požrtvovalnosti za blagor očetnjave potaplja. Svobodna tribuna se je potrkala na neodvisna prsa in iz deviške čistega grla je šel glas po deželi, da umira najplemenitejša bitje, kar jih je kdaj nosila mati zemlja. Bogme, vse drugo je za nič, samo piskrček je vzor popolnosti in samo v njem se lahko očisti naš mili rod vseh podedovanih in priučenih grehov in zmot. Le pristaviti ga je treba kamorkoli, da se v jesenski megli ne ohladi. Toda kam, ko je pa povsod ponva pri ponvi? In piskrček je sklenil, da se pristavi sam, če ni žive duše, ki bi ga usmilila. Človeška srca so tudi topla, zlasti zdaj, ko kramljajo kar skozi zračne valove, in tako se je naš piskrček prislonek k njim in Bog mu pomodi, da bi kuhaval še dolga leta neodvisno in nezabeljeno kašo.

— Kje ste predstavili naše književnosti in naše kulture? Eden najodličnejših srbskih književnikov in publicistov — Branislav Nušić — je slavil včeraj v Beogradu jubilej svojega 40-letnega plodonosnega književnega delovanja in obenem svojo 40-letnico. Njegovo ime je znano ne samo na našem jugu, marveč v vsem slovenskem, da, kulturnem svetu. Ves Beograd in z njim ves srbski del našega naroda je priznaval, da izkaže čast, spoštovanje, priznanje in ljubav svojemu zaslužnemu kulturnemu delavcu. Vsi so mu približali čestitke, zastopniki srbskih, zastopniki hrvatskih organizacij, samo zastopniki slovenskih kulturnih društev ni bilo nobenega! — Sramota! Kje je ostala »Slovenska Matica«, ki je svoje dni prednjačila v delu za kulturno zблиžanje jugoslovenskih plemen? Zdi se, da se ta zavod, ki je bil svoje dni ponos Slovencev, nič več ne zaveda svojih dolžnosti in svoje misije. Onozarjamo naša kulturna društva na Nušićev jubilej z željo, naj se ga vsaj ona spominjajo s primernimi prireditvami, saj je Nušić tudi med nami dobro znan in tudi visoko cenjen. Znan je predvsem kot dramatični pisec, čigar remek-delo — »Knez od Semberije« — je bilo še pred vojno stalno na repertoarju našega gledališča.

— Vse v imenu svobodnega ljudstva. Znana afera s prehramno pasivnih kraljev je našel dokaz, kaj je v resnici klerikalna skrb za slovensko ljudstvo. Svobodno trgovino, zlasti na mlinško industrijo je težko zadel sklen ministrskega sveta glede 40% popusta pri prevozu hrane v pasivne kraje Slovenije. Predno pride teh 5 tisoč vagonov hrane v Slovenijo, bodo morali pravi pasivni kraji, kakor Dalmacija, Hercegovina in črna gora čakati, da pridejo na vrsto. Klerikalci so pred odhodom vrgli v javnost frazo, da skrbje za interese slovenskega ljudstva, v resnici pa jim je šlo le za masten zaslužek. Država bo namreč oškodovana pri prevozu 5 tisoč vagonov hrane iz Vojvodine v Slovenijo za 6 milijonov dinarjev, zato na zasluzi klerikalna Zadruga Zveza v Ljubljani na račun državne blazine nad 4 milijone dinarjev. Tako poroča »Jugoslovenski Lloyd«, ki je znan kot objektivno glasilo gospodarskih krogov. Zopet nov dokaz, da klerikalna skrb za slovensko ljudstvo ne gre preko klerikalne bisage. To naj si dobro zapomnijo vsi, ki bodo imeli zlasti po žalostnem

koncu klerikalne politike v Beogradu priliko, da poslušajo staro lajno o suvereni ljudski volji.

— Doklada za stanarino vpokojencem. Imenom onih poduradnikov-vpokojencev, ki so po novi ureditvi pokojnin prišli od doklade za stanarino, je podana ministrstvu prošnja, da se jim prizna tudi izplačevanje stanarine, ki v nobenem slučaju ne presega svote 100 dinarjev za eno osebo.

— Zahteve državnih uklužencev in vpokojencev. Večje število državnih uslužbencev in vpokojencev iz Slovenije in Bosne je poslalo fin. ministrstvu prošnjo, v kateri zahteva, naj vpokojeni uradniki ostanjejo v službi in dobivajo pripadajočo plačo, dokler se ne reši vprašanje pokojnine. V prošnji navajajo uradniki svoje bedno stanje in naglašajo, da čakajo že več mesecev pokojnine. Ker se jim pokojnina še ne izplačuje, so ostali brez sredstev za življenje.

— Železnica Ormož-Ljutomer se odpravi po določitvi ministrstva saobračaja dne 22. t. m.

— Kiparska dela za narodno skupščino. Gradbeno sestanku jurijske v svrhu ocene skic za skulpturna dela na novi zgradbi narodne skupščine. Opozorjajo se naši kiparji, da vpošljejo skice nemudoma gradbenemu ministrstvu v Beograd.

— Državni štedilnici. Da morejo oni visokošolci, ki jim je odkazana državna štedenja, odstopati čimprej v inozemstvo na svoje študije, je poslalo ministrstvo v Zagreb in Ljubljano svojega uradnika, ki uredi z njimi vse potrebno za nemudni odhod.

— Spomenik na Toplaku. V soboto 8. tm. se odkrije svečano spomenik, ki so ga iz svojih sredstev postavili seljaki iz Kumodraža v spomin junakom iz njihove občine, padlim že leta 1914. na najvišji zgodovinski Koti v bojih za ujediničenje naše domovine.

— Reaktivirani državni uslužbenec se uvrste — kakor se nam poroča — v kategorijo točno po zakonu, to je v tisto kategorijo, za katero imajo šolsko izobrazbo. Če torej iznova sprejme v službo kak upokojen ali reduciran uslužbenec bivšega oficijalnega staleža, se prevede na novo v III. kategorijo državnih uradnikov, ker nima za II. kategorijo predpisane šolske izobrazbe.

— Iz našega državljanstva je izstopil arhitekt Ivan Uhlir, rodom iz Budimpešte in pristopen v občino Kranj.

— Iz državne službe. Premješčen je od oddelka za socialno politiko v Ljubljani k higienskemu institutu ministrstva narodnega zdravja oficijal Leopold Puhar.

— Naša nezaposlenost narašča. Po poročilih vseh borz dela, došlih ministrstvu za socialno politiko, se vidi kako nezaposlenost narašča. Lani je bilo nezaposlenih delavcev 21.000, sedaj jih je že okoli 65.000 v celi državi.

— Podpora Zvezi kopalšč na Sušaku. Finančno ministrstvo je določilo svoto 10 tisoč dinarjev za podporo Zvezi kopalšč, katere delovanje je velikega pomena za domačo pomorsko obal, kakor tudi za promet potnikov in turistov v našem Primorju.

— Kolo jugoslovenskih sester v Kranju namerava otvoriti šivalnico. Poučevalo se bo: krojno risanje, izdelovanje in predelovanje oblek, vezivanje za obleke, itd. Prijava sprejema društvena tajnica učiti. J. Bizjak v pungerški šoli od 1. do tričetrt na 2. popoldne do 12. nov. 313/n

— Požar v Primorskem pri Kranju. V četrtek zvečer okoli 21. se je vnel pod posebnika J. Košnika na Primorskem pri Kranju, ki je z bliskovito naglico objel poslopje čevljarja Rozmana p. d. Zogaria, ki stoji na drugi strani ceste. Obstojala je nevarnost, da se ogenj razširi na blizu se nahajajoča, s slamo krita poslopja, kar pa so preprečila gasilna društva, ki so v najkrajšem času ogenj lokalizirali. Vzrok požara je neznan.

— Iz Kranja nam poročajo: V četrtek je umrla v Kranju posestnica gospa Marija Suha dolnik, mati sodnika pri upravnem sodišču v Celju g. dr. Franca Suhadolnika ter tašča načelnika Gorenjske sokolske župe g. Franca Ažmana in učitelja na puškarški šoli g. Janko Ravnik. Počivalj v miru!

— Požar v Domžalah. Danes ob 10.45 dop. je izbruhnil vsled eksplozije mase, ki se je kuhala v kotlih, požar v tovarni lakov Ludvik Marx v Domžalah. Požar se je z naglico razširil na ves objekt. Gasilna akcija je takoj začela. Poklicane so bile telefonično in po drugih znamenjih vse bližnje požarne brambe, kakor tudi ljubljanske, ki je tja odhitela s parno brizgalno. Čeprav je bilo pričakovati, da zavzame požar velike dimenzije, se je nagli gasilni akciji požarne brambe posrečilo v poldrugournem gašenju požar naprepe popolnoma lokalizirati in nato udušiti. Kakor nam naknadno javljajo, je požar nastal v izolirani toplotni. Škoda ni velika.

— Usoda leptih brk. V celem selu Živska pri Novi Gradici ni bilo moža, ki bi ga dčile tako junaške brke, kot jih je imel Ivan Kerečević; kajti brke so bile tako dolge, da jih je Kerečević — reci in piši — lahko dvakrat ovil okoli ušes. Naravno je, da so bili ostali seljaki, ki se niso mogli ponagati s tako razkošnim krasom, kar zeleni od zavisti. Toda nesreča nikoli ne miruje: Ko je Kerečević nekega lepega dne sedel v gostilni ter si pri vrčku pive mogočno zavil svoje brke, se je nenadoma od zadaj

hinavsko tiho približal njegov smrtni sovražnik Petar Kristić in mu odrezal — v grozo in strah! — s škarijami desno stran brk. Kerečevića baš toliko, da ni zadel kap. V pretepu, ki je nastal, so ga pa zavistni seljaki še pošteno nalomastili. In sedaj je ovadil Kristića. Toda kaj pomaga? Če tudi bo Kristić obsojen radi težke telesne poškodbe, so šle brke le po gobe in nikdar več ne bodo košate...

— Posledice Čarugove korespondence. Kakor smo poročali, so stražniki zaplenili tajno korespondenco Čaruge in služkinje Eržike Rothove. Čaruga ji je v pisnih obljubljal večno zvestobo do groba... Radi tega je bil Čaruga obsojen na 14. Rothova pa na 7 dni trdega ležišča. Čaruga je razsodbo hladno sprejel. Sam je odložil blazino in slamnjačo, se vzel na trde deske in zaigrano pristavil: Tako ne spé niti svetniki!

— Namen ali pomota? Čarugi namenjena pla? V celicah ostlejših zaporov se nahajata dva težka zločince, Mato Šimunović in Mile Latinović, oba radi zavratnega in roparskega umora obsojena na smrt. Pred dnevi pa je ječar našel v celici, kjer sta vklepana oba zločince, malo, fino pilo. Oba sta izjavila, da ne vesta, kako da je prišla pila v njihovo celico, sigurno je bila pomota in pilica namenjena — Čarugi. Sedaj so oba ločili.

— »Coprnica« izganjal do mrtvega... Bivši orožnik Tomo Sobota iz Sarajeva je bil obsojen na 1 leto ječe radi uboja v Podpacu v Liki. K Sobotti je prišla namreč neka seljakinja in izjavila, da jo je neka Kata Matukič »zaporala«. Sobota je ukazal Matukičevi, da pride k njemu v urad in tam jo je zaslíševal. Ker Matukičeva »coprnica« ni hotela priznati in tudi ni hotela začaranja preklcati, jo je orožnik pričel pretepiti in jo je tepel toliko časa, da je nesrečna žena podlegla poškodbam.

— Težka železniška nesreča v Borovnici. Snodi okoli 19. se je dogodila na postaji v Borovnici težka železniška nesreča. Eje žrtev je postal 27 letni strojevodja Fran Lehen. Pri premikanju vlaka je Lehen na dosedaj še nepojasnjen način padel pod lokomotivo, ki mu je odrezala obe nogi. Težko poškodovanega so takoj prepeljali v ljubljansko bolnico. Vsaka pomoč pa je bila prepozna in je Lehen še tekom noči izdihnil svoje mlado življenje. Pokojni zapušča ženo in enega otroka.

— Prilet vohun v Subotici. Pred dnevi je bil v Subotici aretiran neki Konrad Janos, ki ga je odpustil znani vodja madžarskih vohunov, major Rosinec, iz Pečuja v Novi Sad, da zazna gotove podrobnosti o jugoslovenski avijaciji in koliko močna je novosadska garnizija. Pri zaslišanju je Konrad priznal, da ga je vodil major Langmayer preko meje in da je bil popreže v isti zadevi v Zagrebu Sarajevu in Sušaku. Razen tega je tudi priznal, da je ogrska vlada odposlala v Jugoslavijo nekaj vohunov, ki imajo tudi nalog, da organizirajo nevedno ogrsko prebivalstvo v iredentistične organizacije. Izročen je bil sodišču.

— Uboj v Radgovelh pri Litiji. V Radgovelh pri Litiji se je odigral dne 26. oktobra krvav dogodek, ki je zahteval tudi človeško žrtve. V gostilni »Na Doleh« je popivala večja družba fantov. Vino jih je razžarelo, jeziki so se razvozljali in kmalu je nastal med njimi prepir, ki se je končno razvil v pretep. Med pretepom je posestnikov sin vulgo Sinkovič potegnil nož in ga zasedil 20 letnemu Antonu Ohlaku, sinu posestnika iz Radgovelcev, globoko v prsa. Ohlaka so prepeljali težko ranjenega v ljubljansko bolnico, kjer pa je včeraj podlegel poškodbam. Zopet žrtev alkohola.

PRIDE!
Kdo pride?

Iz Ljubljane.

— Današnji trg je bil izredno bogato založen z najrazličnejšimi postnimi jedili. Bilo je izredno mnogo raznih domačih mlečnih izdelkov kakor domači sir po 10 Din, presno maslo po 50 in čajno maslo po 70 Din. Neka kmetica je imela na prodaj tudi žabe in sicer po 1 Din krak — Jako veliko pa je bilo na trgu rib. Izredno lepe ščuke po 135 do 140 Din kg mrene po 135—140 Din kg, peršiji po 5 Din kos, črnooke po 10 Din in na poluskov in klinov po različnih velikostih. Tudi morske ribe so se dobile, sardele po 30 Din in leper scaevole. Tudi divjačine, posebno zajcev je bilo precej na trgu, samo cene so bile precej visoke.

— Ljudska visoka šola v Ljubljani priredi tudi letos tekom zimskih in pomladnih mesecev daljši ciklus predavanj (20 do 25) o politični izobrazbi. Smer je vprič današnjih do dna razvrzanih razmer brezdvomno aktualna. Predmet predavanj in z njimi spojenih diskusij, ki so namenjene vsem slojem naroda, bodo temeljni pojmi — iz političnega življenja: država, ustanova, uprava, parlamentarizem, narod, nacionalizem, demokratizem, gospodarstvo, socializem itd. Predavanja bodo se vršila vsako nedeljo ob 10. dopoldne v veliki dvorani univerze. K tem predavanjem se vabijo vsi, ki jim je kaj za ozdravitev našega političnega življenja. Pričetek v nedeljo 9. novembra. Predava prof. dr. K. Ozvald pod naslovom: *Dušečna struktura politične usmerjenosti*.

— Bolniški blazajni mestni uslužbenec v Ljubljani so darovali uradni Mestne

Monumentalni film v 7. dej.

Conrad Veldt, Erna Morena, Hans Marr, Xenia Desai, Johannes Riemann, Grotto Reinwald
Gaumont-Journal

Vsled velike dolžine
filma predstave ob:

3., 5., 7., 9. uri

ELITNI KINO MATICA

hranilnice ljubljanske 930 dinarjev mesto venca na krsto pokojnega bivšega predsednika Mestne hranilnice g. Ub. pl. Trnkoczyja. — Za božičnico za revne otroke je daroval 50 dinarjev g. Josip Cotič mesto venca na grob umrlega rojaka Janeza Stibilja.

— K umoru Ferdinanda Pipana. Pisec pisma z dne 6. nov. t. l. ki je prispelo iz nekega kraja v Sloveniji, se naproša, da mi pošlje objubilne podatke, ki bodo gotovo v korist preiskave. — Policijski direktor dr. Gustin.

— Pohaňanje psov po sadnem in živilskem trgu. Mestno tržno nadzorstvo opozarja vse lastnike psov, da jih ne vodijo seboj ob tržnih urah po sadnem in živilskem trgu. Vsakega psa, ki se ga bo zalotilo, se bo oddalo konjaču, lastnika pa kaznovalo.

— Prodaja stoječega drevja za drva v Mestnem logu. Mestni magistrat razpisuje za nedeljo dne 9. t. m. prostovoljno javno dražbo raznega stoječega drevja v Hribarjevem gaju, na Pasjem brodu in ob Zeleni poti. Dražba se prične ob 9. dop. pri bivšem kopalšču v Kolezijah in se event. nadaljuje tudi popoldne. Interesenti se vabijo, da se te dražbe v čim večjem številu udeležijo, ker se bo prodalo preko 200 dreves. Dražbeni pogoji se bodo razglasili na licu mesta in so na vpogled tudi v mestnem gospodarskem uradu med običajnimi uradnimi urami. 324/n

— Pevske vaje Slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani se vrše redno vsak ponedeljek in petek točno ob pol 9. uri zvečer v društvenih prostorih, Gradišče 17/I kjer se sprejemajo tudi prijave novih pevcev. 311/n

— Društvo »Soča« priredi v soboto 8. tm. v salonu »Pri Levu« Martinov večer s petjem, godbo, šaljivim predavanjem in recitacijami. Vstopnina prosta. Začetek ob 8. zvečer. Vabljeni so vsi člani in prijatelji »Soče«. 308/n

— Martin Malenškov Martinov večer priredita dne 9. nov. ob 8. uri zvečer obe CMD podružnici za St. Peter v steklenem salonu g. Dolničarja na Južnem kolodvoru. Na sporedu je godba, ples in bogat srečolov. Tudi Martinove goske ne bo manjkalo. K obilni udeležbi vabijo prireditelji. 318/n

— Društvo stanovanjskih najemnikov v Ljubljani sklicuje za soboto dne 8. tm. ob 7 uri zvečer javen shod najemnikov v veliki dvorani hotela »Union« z dnevnim redom: »Načrt novega zakona o stanovanjih«. Opozarjamo vse najemnike, da naj se udeležijo tega shoda, da zvedo resnico o novem zakonu. 312/n

— Centralno akademsko podporno društvo v Ljubljani ima svoj redni občni zbor v sredo 12. tm. ob 20. uri v areni Nar. doma. Dnevni red običajen. — Odbor. 309/n

— Napredno gospodarsko in prosvetno društvo za Krakovo in Trnovo priredi dne 8. tm. ob 20. zvečer pri g. Sokliču Konjušni trg društveni sestanek, na katerem se bo poročalo o občinskih volitvah v Ljubljani in o političnem položaju. Društveni člani se prosijo za mnogobrojno udeležbo.

— Ljubljanski Triglavanoli so si za zimski semester 1924/25 izvolili sledeči odbor: predsednik Lovrenc Mirko, cand. iur.; podpredsednik Gros Ožbalt, cand. ing.; tainik Golouh Ciril, cand. iur.; blagajnik Vavotec Bogdan, stud. ing.; knjižničar Andoljšek Mirko, stud. ing.; zapisnikar Tiplič Adolf, stud. iur.; arhivar Surina Anton, stud. iur.; odbornik Konjar Tone, cand. iur.; revizorja Planinšek Odon, cand. iur., in Kajnih Zdravko, cand. iur. — Prosimo vsa akademska društva, da vamejo tem potom sestavo novega odbora na znanje. *Odbor Triglav.*

— II. mladinsko muzikalno predavanje se vrši v nedeljo dne 9. t. m. ob pol 11. dopoldne v dvorani Filharmonične družbe na Kongresnem trgu. Spored tvoril kratak pregled hrvatske glasbe, o kateri govori gospod Brnobič, pesmi pa poje baritonist Hrčič iz Zagreba, ki je znan kot eden najboljših interpretov hrvatske pesmi ter se odlikuje z izredno lepim in sonornim glasom. Starše prosimo, da opozore mladino na to predavanje.

— Pevski zbor Glasbene Matice. Zborova sola je v soboto, 8. tm. ob pol 8 zveč. namesto v ponedeljek (koncert ge. Lovčotove). — Odbor. 321/n

— Od ministrstva za trgovino in obrt konces. krojna sola. Židovska 5. otvoril z 20. novembrom zimski tečaj za snolšno damsko in moško krojenje. Poučevalo se bo čez dan in zvečer. Kroj je preiskusen, zelo lahko zapopadljiv, da se ga lahko tudi nečivilje tekom tečaja priuče. Vstopovanje od 8. do 12. in od 2 do 7. 310/n

— Nezanosleni trgovski potniki kakor tudi trgovski zastopniki, ki iščejo zastopstva, naj prijavijo svoje naslove in žele pismeno ali ustmeno pri »Društvu trgovskih potnikov in zastopnikov za Slovenijo v Ljubljani, Gradišče 17/I. 316/n

— Zgubila se je od Sv. Jakoba do Martinove ceste mala srebrna zaponka, ki ni velike vrednosti, pač pa izgubljen drag spomin. Prosi se najditi, da jo vrne proti nagradi na upravo. 321/n

Turistika in sport.

— Rapid, Maribor : Jadran — Ilirija : Hermes. Jadran in Rapid igraja v nedeljo zadnjo prvenstveno tekmo jesenske sezone. Zmagovalec doseže drugo mesto prvenstvene tabele. Rapid je dosegel pretečeno nedeljo v tekmi proti Mariboru (3:0) zopet najboljšo formo ter podal jako dobro igr. Jadran, najizjemnejše ljubljansko moštvo, stoji torej pred nelahko nalogo, tekma obeta napet boji in zanimivo igr. Pričetek ob 15. uri, izrišče Ilirije. — Ob 13.30 nastopita k prijateljski tekmi Ilirija in Hermes. Tekme

med tema kluboma so vedno zanimive in nudijo dober sport. 323/n

— Klub kolesarjev in motociklistov »Ilirija« v Ljubljani opozarja že sedaj cenjeno občinstvo na svojo veliko sportno veselico, ki se vrši v nedeljo 16. t. m. v vseh gornjih prostorih Nar. doma. Na programu so: srečolov, šaljiva pošta, »Martinova goska« itd. Ne zamudite! 317/n

— KINO-ABONNEMENT. Elitni Kino Matica (vodči kino v Ljubljani) sprejema prijave za abonement z dnem 1. novembra 1924. Natančnejše pogoje se izve pri blagajni vsak dan od 10. do 1. ure. 257/n

Iz Celja.

— Umrlo je v mesecu oktobra v Celju 16 oseb in sicer 3 v mestu, 13 v javni bolnici.

— Vprašanje združitve stanovanjskega okoliša Celje-mesto in Celje-okolica. Svoj čas so se zavzeli mestna občina Celje in društvo stanovanjskih najemnikov za spojitve obeh stanovanjskih okolišev. Tozadevna vloga je bila poslana na stanovanjsko sodišče v Ljubljani kot II. instanci. Stanovanjsko sodišče se je s to zadevo pečalo v svoji zadnji seji in prišlo do zaključka, da začasno ministrstvo socialne politike v Beogradu ne more priporočiti željene spojitve, ker bo trajala funkcijska doba sedanjih stanovanjskih oblastev I. stopnje le do konca decembra 1924 ter bi do upostavitve novega urada prišlo komaj do takrat, ko se bodo vsi ti uradi opustili. Stanovanjsko sodišče pa priporoča, da se vprašanje združitve obeh stanovanjskih okolišev obnovi, event. po 1. januarju 1925 po novem stanovanjskem zakoniku, oziroma pravilniku. 181 T

Kraljica sužnjev?!

Iz Maribora.

— Izlet jugoslovensko-češkoslovaške Lige v Ptui. Mariborska jugosl.-češkosl. Liga priredi prihodnjo nedeljo, dne 9. nov. skupno z mariborskim češkim klubom izlet v Ptui, kjer se udeležijo Meškove proslave. Za udeležence je dovoljena polovična vožnja. Odhod iz Maribora z jutranjim vlakom ob 8.24. V Ptuiju se bo dopoldne vršil ogled ptujskih zgodovinskih znamenitosti, popoldne pa bo eventualno izlet v okolici. V slučaju slabega vremena se izlet preloži na poznejši čas.

— Reklamna taksa. Kakor objavila mariborsko okrajno fin. ravnateljstvo, so reklamne notice na papirnatih vrečkah, kakor jih uporabljajo trgovci, reklamne takse po tar. post. 8 proste, dokler se ne prilpejajo ali pritrjujejo na zidovih itd. v reklamne svrhe v ožjem pomenu.

ZAPELJIVKA ALI ZAPELJIVEC?

Pred beogradskim sodiščem se je razpravljalo te dni zagoneten slučaj, v čigar osredje stoji neka 14-letna deklica in neki beogradski policijski uradnik. Slučaj je sledeč:

Pred dnevi je neki beogradski orožnik na cesti aretirat neko mlado, dobro razvito deklico, ki se je vedla zelo sumljivo. Orožnik je zahteval, da se legitimira in ker deklica ni imela nikakih izkazov, jo je odgnal na stražnico. V uradu je bil navzoč 26-letni policijski uradnik, Črnogorec Mihajlo Vuković, kateremu je deklica jokajoč izpovedala, da se piše Lenka Mergl, da je stara šele 14 let in da stanuje v Zemunu. Prišla je v Beograd, da poišče svojo teto, tu pa se je izgubila... Deklece tudi ni moglo navesti imena svoje tete, naker ji je policijski uradnik rekel, da ji preskrbi sobo, kjer bo lahko prenočevala. Naslednji dan bo lahko odnovovala k svojim staršem. Vuković je poklical lastnika znane razvpite kavarne »Kličev« in mu naročil, da Merglovi preskrbi sobo. To se je zgodilo, toda naslednji dan je Lenka izginila...

Naslednji dan na se je Lenka pojavila na sodišču in ovadila je policijskega uradnika Vukovića, ki da je usodno noč vdrl v njeno sobo in — vzel devišstvo. Proti Vukoviću je bila takoj uvedena preiskava, vendar je ta dosledno zanikal svojo krivdo. Bil je sicer usodnega večera pri deklici, ni pa ji storil nič zalega. Do sedaj zaslišane priče, zaposlene v kavarni »Kličev«, so izpovedale, da je Vuković zvečer res prišel v sobo deklice in se je tam zadržal 20 minut. Dve služkinji kavarne »Kličev« sta izpovedali, da ima je Merglova povedala, da je do sedaj živila Lenka z nekim ladjskim kapitanom in kasneje z nekim drugim gosposdom. Obe priči tudi trdita, da sta zjutraj obiskala deklico v sobi neki mladenič — baje nien brat in neka starejša žena, ki sta ji predhajala različne očitke. Beogradsko sodišče stoji pred zagonetko. Jasno je, da je pravilica o izpovedanem devišstvu — pač samo pravilica. Kdo pa je bil z Lenko, kdo zapeljavec — on ali ona...?

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

OPERA.

Začetek ob 8. 20. zvečer.

Petek, 7. novembra: »Majaka noč«. Red B. Sobota, 8. novembra: »Cavalleria rusticana«. »V vodnjaku«. Red C. Nedelja, 9. novembra: »Trubadur«. Gostuje tenorist dr. M. Adrijan z Dunaja. Izven. Ponedeljek, 10. novembra: Zaprt.

DRAMA.

Začetek ob 8. 20. zvečer.

Petek, 7. novembra: »Firma P. B.«. Red E. Sobota, 8. novembra: »Sestero oseb išče avtorja«. Red A. Nedelja, 9. novembra: »Zora, dan, noč«. Izven. Ponedeljek, 10. novembra: »Pri Hrastovih«. Red B.

Šentjakovski gledališki oder v Ljubljani.

V soboto, 8. nov.: Maks v škripcih.

V nedeljo, 9. nov.: Klrke.

— Pri današnji predstavi Cavalleria rusticana poje vlogo Turriduja zopet domačin — tenorist g. Ado Garijan, ki je pri prvem svojem nastopu dosegel tako lep, presenetljiv uspeh in katerega je pozdravila publika z odkritosrčnim veseljem. Posetnike opozarjamo, da se poje naprejše Cavalleria, za tem pa šele V vodnjaku. Predstava je za red C. Drama vzporedno v soboto zvečer efektno komedijo Sestero oseb išče avtorja za red A.

— Koncert gospe Pavle Lovšetove se vrši neprekinjeno v ponedeljek, dne 10. t. m. točno ob 8. uri zvečer v Filharmonični dvorani. Gospa Lovšetova je priznana naša najboljša koncertna pevka, ki si je tudi v operni stroki tekom svojega uspešnega delovanja v naši operi pridobila velik ugled in

lepe umetniške uspehe. Izmed pesmi, ki jih poje na svojem ponedeljkovem koncertu, bi v prvi vrsti opozorili na one, ki so vzete iz Musorgskega ciklusa »Iz otročje sobe« in sicer »V kotu«, »Večerna molitev« in »Hopak«. Prva in zadnja se odlikujeta po svojem svežem veselju besedilu, ki je mojstrsko uglasbeno. »Večerna molitev« pa je vroča otroška prošnja, kjer prosil ljubega Boga, da varuje poleg očka in majke še celo vrsto mladih in starih tetk ter dobrih stricov. Besedilo vseh petih pesmi je tiskano s sporedom vred in stane 3 Din. — Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni. 315/n

— Koncert »Ljubljanskega Zvona«. Agilni »Ljubljanski Zvon« s svojim idealnim zborovodjem Prelovcem stopa zopet na ljubljanski koncertni oder in priredi v četrtek, dne 13. t. m. koncert, na katerem izvaja celo vrsto mešanih a capella zborov ter ženskih s spremljevanjem klavirja, izmed katerih se jih več prvokrat izvaja na javnem koncertu v Ljubljani. Bogati spored in resno umetniško stremeljenje »Ljubljanskega Zvona« vabita občinstvo na koncert, ki se vrši v Unionski dvorani in za katerega so vstopnice v predprodaji v Matični knjigarni. 314/n

— Udrženje vojnih invalidov, vdov in sirot, podružnica Ljubljana, vprižori v Liti in sicer v nedeljo dne 9. nov. t. zvečer ob pol 8. v Sokolski dvorani igro »Svatba Krečinskega«. Po predstavi ples in prosta zabava pri g. Oblaku, kjer bo našel vsak razvedrila ter okreplila v obilni meri. Ker je čisti donos namenjen vojnim žrtvam, se nadejamo obilne udeležbe, ter tako pokaže vsak, da ima sočutje z ubogimi vojnimi žrtvami, ki si niso same zakrile toliko gorja in bede. 263/n

— Kettejev večer v Novem mestu. Narodna čitalnica v Novem mestu priredi v soboto 8. tm. ob 20. zvečer v Narodnem domu v proslavo 25 letnice smrti največjega pesnika slovenske moderne — Dragotina Ketteja — recitacijski večer s spominskim govorom. Sodelujejo člani šentjakovskega li-

teranega krožka iz Ljubljane gg. Žun. Albreht in Markič. Oddolžimo se manom nesmrtnega poeta s čim najštevilnejšim posetom in to temboji, ker je pesnik preživel v idiličnem Novem mestu svoje najlepše dijaške dni, pesnil pesmi in sonete kot jih je pred njim Prešeren in za njim le Zupančič, tu trpel in ljubil z vso svojo bogato dušo.

— Janakova nova opera. Poročali smo že, da je Leoš Janáček uglasbil novo opero, ki jo v tej sezoni uprizore najprej v Brnu, nato pa v Pragi. Opera se imenuje »Liška Bystrouška« (Zvita lisica). Poleg treh glavnih oseb — gozdarja, učitelja in župnika nastopajo samo — živali. Novo Janáčkovsko delo je nadvse originalno in bo ob vzporedni senzaciji prvega reda.

— »Uzgjatelj«. Izašao je novi broj »Uzgjatelj«, časopisa za moralno poboljšanje društva (1. novembra 1924. broj 11.) sa ovim sadržajem: Uredništvo: Rezultat naše ankete; Miljenko Vidović: Pitanje svjetskoga mira; Dr. Pajo R. Radosavljević: Duh eksperimentalne škole R. Tagore; Kamilo Brössler: Zadaća učiteljskih društava; Salih Ljubunčić: Irgeti i neimari; Davosrin Trstenjak: Cilj umjetnosti; Jagoda Truhelka: Uzgajanje djece prema temperamentu; Josip Boko: Uskrsl Janus; N. V. Atkinson: Vrhovna mudrost; Emil Petrović: Simboli našega naroda; Prof. P. Moskatelo: Moral i društvo; Prof. Stanko Pavličić: Rousseau-ova ugojna načela; Jovanka Šiljak: Dostojanstvo; Dr. Josip Ljubić: Moral i društvo; Emil Petrović: Reč pesme; Lao-Tse: Čovjek; Miljenko Vidović: Politika i ugoj; Petar Kereta: Vanjska i unutarnja kultura; Dr. Stj. Tomić: Moralne vrednote i njihova sociologija; Stj. Ilijić: Kad mi budemo bolji; Ivan Nevistić: Smjernice savremene filozofije; Milena S. Pokupski: Moral i društvo; Dr. Alfred Adler: Usamljenost i njezine posljedice; Vojislav Bogićević: Učiteljev ugled; Petar Dvoržak: Zar u posvemašnjoj propasti?; Marcel Schneider: Wilhelm Jerusalem kao sociolog; Franjo Crnčić: Moral i društvo; Prof. dr. Stj. Tomić: Novi tip inteligencije; Andrija

Aždajić: Vanjska i unutarnja kultura; Salih Ljubunčić: Vidovićev zavod za odrasle; Radoslav Raičić: Moral i društvo; David Levi: Petnaest radnika položilo ispite gimnazije; Salih Ljubunčić: Nacrt upitnog arka za individualnu psihologiju; I. Bogojević: Materijalizam; Milan Radeka: Moral i društvo; Andrija Aždajić: Cilj moga života; Salih Ljubunčić: Šegrtski tečajevi; Mijo Vrsalović: Pismo »Uzgjatelj«; Stevan Pataki: Moral i društvo; Adolf Hoffmann: Za sreću moga sina; Stanislav Zupić: Moral i društvo; Prof. Ante Odić: Pedagogija kao najmlađa disciplina; Josip Geiser: Putovanje i ugoj. — Pregled. — Godišnja pretplata Din 60. — Uredništvo i uprava: Sarajevo, Škerlića ulica 7.

Gospodarstvo.

— Hmelj. XXXI. brzojavno tržno poročilo: Nürnberg, 6. 11. 1924. Dovoženih 100; prodanih 180 hal; cene stanovitne.

— Živinski sejem v Ljubljani dne 5. novembra. Na včerajšnji živinski sejem v Ljubljani je bilo prignanih 394 konj, 19 žrebet, 21, volov 135 krav, 27 telet in 346 malih prešičev za rejo. Cene živini za kg žive vage so notirale Din: vola 12—14, II. vrste 12—13,50, III. vrste 11—11,50; buše 9—11, krave klobasariče 7,50—9, debele krave 12—12,50; teleta 16—17,50. Za par lepih vozni konj se je plačalo do 20.000 Din. Mali prešički za rejo so se plačevali 250—300 Din, dočim debelih svinj na sejem ni bilo. Kupčija je bila zelo živahna.

— Organizacija bosanskih veletržev. Te dni so zborovali sarajevski veletržci in so razpravljali o določitvi enakih cen za vse predmete, s katerimi se pečajo. Ono blago, katero plačajo v gotovini, bodo prodajali detalistom samo za gotov denar. Na zborovanju so se pokazala še razna nesoglasja, katera bodo skušali odstraniti na prihodnjem sestanku.

— Osušenje dveh jezer v Dalmaciji. Generalna direkcija voda ima v svojem načrtu tudi osušenje Vrgorskega jezera in

drugega pod imenom »Morinja« pri Sibentku. To slednje je pravzaprav le močvirje. S posušenjem Vrgorskega jezera bi se dobilo 3000 ha zemlje. Proračun za osuševanje dela znaša 15 milijonov dinarjev. Z osušenjem »Morinje« bi se dobila zelo lepa površina nad 800 ha.

— Za naš tranzit preko Madžarske je zahtevala naša vlada znižanje tranzitnih taks od 10 do 40% za vse blago. Ako Madžarska privoli v naše predloge, se določijo nato olajšave za madžarsko blago preko naših pristanišč.

— Alžanci za trgovske zveze z Jugoslavijo. Oni industrialci iz Alžacije, ki so se mudili pred kratkim v naši državi, so poslali predsedniku industrijske komisije v Beogradu g. Bailoniju pismeno zahvalo za lep sprejem in gostoljubje, katero so uživali med nami, izražajoč obenem željo, da bi prišlo do dobrih trgovskih zvez med Jugoslavijo in Alžacijo. Zahoteli so tudi svoj dobrohotnost in podporo jugoslovenskim dijakom, ki bi prišli na vseučilišče v Strassburgu.

— Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 27. novembra t. l. pri ravnatelstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave delov Dieselmotoria. — Dne 28. novembra t. l. pri ravnatelstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave ventilov iz bronze in kondenzacijskih loncev; pri ravnatelstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave matic in vijakov. — Dne 29. novembra t. l. pri ravnatelstvu državnih železnic v Ljubljani glede dobave trbovelskega in kočevskega premoga; pri ravnatelstvu državnih železnic v Subotici glede dobave telegrafskih predmetov. — Predmetni oglasi z natančnejšimi predmeti so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Od ponedeljka 3. novembra
do sobote 8. novembra t. l.
velika
jesenska prodaja

OSTANKOV

manufakturnega blaga po izjemno
znižanih cenah pri
TEKSTILBAZARJU
LJUBLJANA, KREKOV TRG 10., prvo nadstropje.
Prodaja skozi cel teden vsak dan! — Ceniki zastoj!

MERAKL
boje, masila, lakove, štuk, emalje, kistove
i garantovano čisti firnis najbolje kakovosti
nudi
Medić - Zankl
družba z omejeno zavezo
MARIBOR LJUBLJANA NOVI SAD
podružnica centrala skladišče
TVORNICE:
LJUBLJANA-MEDVODE 2038

Poslovilo!
Vsem prijateljem in znancem
od katerih se pri svojem odhodu
iz prodajnega mi Črnolija nisem
mogel osebno posloviti, ključem
tem potom Zbogom!
Janko Schweiger,
pis. ravn. v pok.

Električni kuhinjski obroč.
NOVO!
Vsak lonec električen
skuhva v šest minutah!
Samoprodaja: Elektro-Kompany,
Ljubljana, Sv. Petra cesta 25.

**Obnovite
naročnino**

Inserirajte v »Slov. Narodu«

Najnovejše
modne liste
angleške, francoske in nemške
za jesen in zimo
1924—1925
priporoča
Narodna knjigarna, Ljubljana
Prešernova ulica št. 7. Prešernova ulica št. 7.

Mali oglasi
Cena malih oglasov
vsaka beseda
50 para. — Najmanjše
pa 5 dinarjev.

Trodan
Goriški maroni
(lep) — se dobi po nizki
ceni v delikatesni in spe-
cijijski trgovini Anton
Verbič, Ljubljana. 6788

Krompir
(hrilovski), suh, lep, naj-
boljši letošnji, na dom
postavljen, po K 5,50; pri
večjem odjemu popust.
— Naročila sprejema iz
pripravnosti trgovina gos-
poda Franc Piškurja,
Stari trg 6. 6803

Kupim
Prazne »Odol«
steklenice
sprejema nazaj drogerija
Anton Kanc sinova, Ži-
dovska ulica 1. 6706

Stanovanje
Krasno stanovanje
s štirimi sobami in vsemi
prilagoditvami, z vsem kom-
fortom, se odda takoj v
novi palači v središču me-
sta. — Cenj. ponudbe na
upravo »Slov. Naroda«
pod Mirno in svetlo/6787.

Orehe in gobe
plačuje najbolje — M.
Geršak & Co., Ljubljana,
na Kongresni trg št. 10.
6683

Kupi se večja množina
(od 10—100 vagonov) les-
nih, zdravih, suhih, me-
ter dolgih
bukovih drv
(polena). Plača na vago-
ne. — Ponudbe je poslati
z navedbo cene na: J.
Partl ml., lesni trgovec,
Bistrica v Rožu, Koroško.
6800

**Perfektna
kuhara**
se išče za boljše hišo.
— Nastop takoj. Plača po
dogovoru. — Lekarna
Fischl, Koprivnica, Hr-
vatsko. 6804

**Provizijske
zastopnike**
proti visoki proviziji za
Slovenijo se išče za plo-
nosoden predmet. — Po-
nudbe s sliko in navedbo
dosedanje delavnosti in
zastopstev na upravo »Slov.
Naroda« pod »Visoka
provizija/6790«.

Hlapec
za težke vožnje, poročen,
marljiv, trezen itd., ka-
teri lahko predloži spris-
čevala z dolgoletnimi
službami, se takoj sprej-
me. — R. Smelowski,
arhitekt in mestni stavb-
nik, Rimska cesta 2. 6802

Uradnik
z večletno prakso išče
službo. — Zmožen po-
polnoma slovenskega in
italijanskega dopisovanja
ter vseh pisarniških del;
sprejme tudi mesto skladiš-
ničnika ali stalnega potni-
ka. — Cenj. ponudbe
pod »Uradnik 901« na:
Kavarna »Evropa«, Celje.
6801

Perje,
kokošje, račje in gosje,
puh, oddaja vsako množ-
ino po zmerni ceni —
tvrdka E. Vajda, Čako-
vec. 52/T

Gledališki oder
Narodne čitalnice v Sp. Šiški
uprižori v nedeljo, 9. nov.
1924 v dvorani pri Valjavcu
nov igrokaz »Divji lovec«.
Začetek ob 8. zvečer. Pred-
prodaja vstopnic v trgovini
Tušar. 322-n

**Inserati v
»Mali oglasi«**
imajo neporečno velik
uspeh v »Slov. Narodu«.

ROYAL MAIL LINE
Kr. angleška pošta parobrodna linija — Generalno zastopstvo za kra-
jevino S. H. S. Zagreb, Trg. I. št. 17. 2855

Redoviti potniški promet:
Hamburg-Cherbourg-Southampton v
New York in Kanado
Cherbourg-Liverpool-Southampton v
Južno Ameriko.

— Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Sanpaulo. —
Održava potnikov v prvem, drugem in tretjem razredu.
Kabina tretjega razreda z dvema in štirimi posteljami.

Podzastopstva:
Beograd, Karagorjeva ulica 91. — Ljubljana, Kolodvorska ulica 28. —
Veliki Bečerek, Kralja Aleksandra u. 4. — Bitolj, Bulevard Aleksandra 163.
Brzojavni naslov za gori navedena podzastopstva »Royalmailpa«.

Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Crnogoro:
Srpska Prometna banka v Sarajevu in Gruziji.
Brzojavni naslov: »Prometna banka«.

Dopisovanje v vseh jezikih.

Darujte za »Sokolski Tabor!«

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiju).

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsako-
vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut,
borzna naročila, predujmi in krediti vsake
vrste, eskomto in inkaso menic ter nakazila
v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.
Brzojavke: Kredit Ljubljana — Telefon 40, 457 in 548.